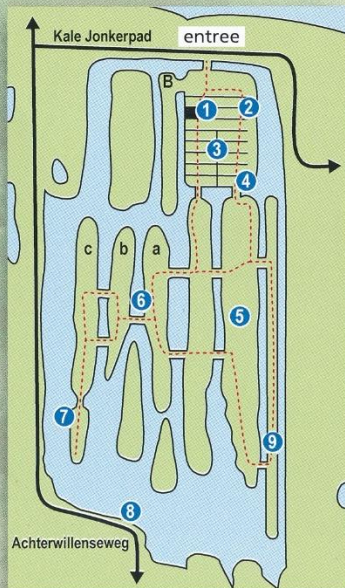

Welkom op de Heemtuin

Midden in het recreatiegebied de Goudse Hout ligt de Heemtuin. Sinds de 80-er jaren van de vorige eeuw zijn op een oppervlakte van 3,25 hectare een aantal kenmerkende landschapselementen uit het Zuid-Hollandse veenweidegebied bij elkaar gebracht. Veel van die landschapselementen met hun karakteristieke planten en dieren zijn in onze omgeving grotendeels verdwenen door andere landbouwmethoden, ontwatering en verstedelijking. Maar in de Heemtuin zijn ze nu weer te zien.

Op de Heemtuin kunt u een wandeling maken langs de kruidentuin, enkele akkers en een klein stinzenbos, door hooilanden en grienden, over houtkades en langs waterpartijen. Als u de routebeschrijving volgt (zie ook de plattegrond), treft u al deze landschapselementen aan. De Heemtuin is geopend van zonsopkomst tot zonsondergang. Om te voorkomen dat planten worden beschadigd of dieren verstoord, wordt van u verwacht dat u op de paden blijft. Op de Heemtuin is vissen verboden, evenals bloemen plukken of oogsten.

De Heemtuin wordt onder verantwoordelijkheid van en door vrijwilligers onderhouden. Er wordt gestreefd naar het versterken van natuurwaarden en ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen.

Routebeschrijving

Het centrale deel van de Heemtuin (1 t/m 4)

Hier bevinden zich de tuinen en akkers die van oudsher direct rondom boerderijen lagen en intensief onderhoud vragen. Vlak voor de werkschuur gaat een smal pad naar de bijenstal (**B**) en de elzenkade.

Lopend langs de werkschuur komt u bij de vlindertuin met nectarrijke planten en daarna bij de kruidentuin met keuken-, genees-, verf- en geurkruiden (**1**). Naast de kruidentuin ziet u bomen en struiken. Dit is een klein stinzenbos (**2**), vernoemd naar de aanwezigheid van stinzenplanten. Deze planten, vaak bolgewassen, bloeien vooral in het voorjaar. Ze profiteren van het licht door de nog kale bomen. Iets verderop langs het middenpad treft u allerlei karakteristieke erfplanten aan, die rondom boerderijen nog steeds te vinden zijn.

Als u het middenpad volgt, komt u bij een paar kleine akkers (**3**). Hier worden jaarlijks wisselend streekeigen of 'ouderwetse' gewassen verbouwd, zoals huttentut, boekweit en vlas, opgefleurd met kleurrijke akkerbloemen als korenbloem, klaproos en bolderik. Twee van deze akkers worden vaak door scholieren onderhouden als nutstuin. Naast de akkers is een moestuin, met 'bekende' en 'vergeten' groenten.

Vlak voor de brug, naast het middenpad, ziet u composthopen en broedhopen voor ringslangen, waarin ook andere dieren schuilen. Aan de andere kant van het middenpad ligt een kleine boomgaard (**4**) met enkele hoog- en halfstamvruchtbomen.

U loopt over de brug en via het overstapje bij het hek komt u in het hooiland.

De hooilanden (5)

In de hooilanden zijn overgangen van droog naar nat en van voedselrijk naar voedselarm aangebracht. Vroeger werd het land dat het dichtst bij de boerderij lag het meest beweid en bemest en de verder weg gelegen stukken vaak helemaal niet. Door verschillen in vochtigheid en bemestings-toestand van de bodem ontstond er variatie in plantengroei. In het weiland, dat hier voor de aanleg van de Goudse Hout lag, overheerste Engels raaigras. Door het gedeeltelijk afgraven van de voedselrijke bovenlaag en het maaien en afvoeren van het hooi is er verschralling opgetreden, waardoor er zich nu blauwgraslandjes met diverse zeggesoorten hebben ontwikkeld. In het voorjaar ziet het hooiland rood en geel van zuring en boterbloem, later volgt het geel van de grote ratelaar.

Bij de eerste brug kunt u het verschil zien tussen het afgegraven, voedselarme deel en het niet afgegraven voedselrijke deel. Ga over de brug naar de grienden.

De grienden (6)

Grienden dienden vroeger voor de teelt van wilgenhout. De grienden bestaan uit drie percelen. Het eerste perceel (**a**) bestaat uit 'snijsrijnd'. Dit zijn wilgen met dunne twijgen die elk jaar of om het jaar worden gesneden voor fijn vlechtwerk van manden, korven en voor bonenstaken. U houdt rechts aan (over een kleine brug) en gaat weer naar rechts.

In dit tweede perceel (**b**) staan grovere wilgensoorten, die om de drie jaar worden gehakt. De takken (slieten) werden gebruikt voor beschoeiingen, zinkstukken voor de dijkenbouw en stelen voor gereedschap.

Na de volgende brug komt u op het derde perceel (**c**). Dit hout wordt om de zes jaar gehakt en is geschikt voor palen, boerderijbouw en brandhout.

U vervolgt de route tot u bij een plankenpad komt, met aan het einde een mooi uitzicht.

Rietland (7)

Dit plankenpad loopt door rietland met riet en ruigtekruiden, waaronder koninginnenkruid en kattenstaart. Riet herbergt veel broedvogels, zoals de karekiet, rietgors en rietzanger.

Loop terug over het plankenpad. Rechts ligt een eiland, een rustgebied voor o.a. de ijsvogel, houtsnip en de roerdomp. Ga ná het plankenpad rechtsaf over een brug en vervolg uw wandeling. U komt weer uit bij de kleine brug en gaat ná deze brug rechtsaf.

Bij de volgende brug naar het hooiland ziet u links en rechts een sterk geurende struik, genaamd gagel. Gagel werd vroeger als bitterstof gebruikt bij de bierproductie.

Over de brug lopend ziet u aan uw rechterhand waterpartijen omzoomd met rietkragen.

Waterpartijen (8)

Ongeveer een derde deel van de Heemtuin bestaat uit water. De waterpartijen zijn belangrijk als broed- en voedselgebied voor allerlei vissen (o.a. de snoek), de ringslang, amfibieën (zoals de groene salamander), libellen en juffers.

Op diverse plaatsen loopt het land geleidelijk over in het water. Hier ontwikkelen zich overgangszones met moerasplanten als riet, lis en zwanenbloem. In de wat diepere delen van de sloot groeit onder andere krabbenscheer en gele plomp.

Op de hooilanden rechts aanhouden en de brug over lopen. U komt na weer een brug op de houtkade.

De houtkade (9)

Op smalle kaden tussen polders of polderdelen kwamen van oudsher elzen, essen en wilgen voor. Deze werden regelmatig teruggezet (afgehakt). Het hout werd o.a. gebruikt voor paaltjes, bezemstelen en brandhout. Op de Heemtuin-houtkade staan elzen en essen, afgewisseld met streekeigen bomen en struiken als wilg, populier, vuilboom, zomereik, berk en vlier.

Aan het einde van de houtkade komt u via een brug terug in het hooiland. U gaat naar rechts, naar het hek met overstap en komt langs de knotwilgen weer uit op het centrale deel van de Heemtuin. Eventueel beëindigt u de wandeling door het stinzenbos (2).

Activiteiten

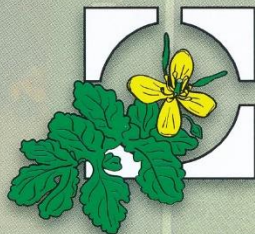
Elk jaar zijn er activiteiten op de Heemtuin, zoals een open dag, excursies en speciale werkdagen. Voor scholen en groepen zijn rondleidingen mogelijk. Meer informatie vindt u op onze website.

Het beheer van de Heemtuin

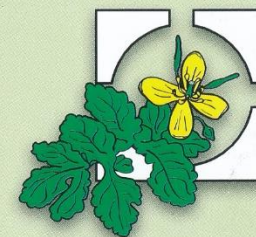
Het beheer van de Heemtuin wordt door vrijwilligers uitgevoerd. Tijdens de wandeling zal het u duidelijk zijn geworden dat het beheer veel tijd en inzet kost.

U kunt hier zelf ook aan bijdragen door:

- actief te worden als vrijwilliger en samen buiten bezig te zijn;
- donateur van de Heemtuin te worden en uw donatie te storten op bankrekeningnummer **NL56 INGB 0007 3712 06** van de Stichting Heemtuin Goudse Hout.

Website:
<https://www.heemtuingoudsehout.nl>
E-mailadres:
heemtuingoudsehout@hotmail.com

Heemtuin Goudse Hout

